

پەرزەنت تەربىيىسى

مۇھەممەد ئەلى

ئاللاھ تائالا قۇرئان كەرىم 66 - سۈرىنىڭ 6 - ئايىتىدە شۇنداق ئەيتىدۇ: - ﴿ ئى مۆئمىنلەر! ئۆزۈڭلارنى ۋە بالا - چاقاڭلارنى ئىنسان ۋە تاشلار يېقىلغۇ بولىدىغان، رەھىم قىلمايدىغان قاتتىق قول پەرىشتىلەر مۇئەككەل بولغان دوزاختىن ساقلاڭلار، ئۇ پەرىشتىلەر ئاللاھنىڭ بۇيرىقىدىن چىقمايدۇ نېمىگە بۇيرۇلسا شۇنى ئىجرا قىلىدۇ ﴾ بۇ ئايەتتىن پەرزەنتلەرنىڭ ياخشى تەربىيلىنىشىگە ئاتا - ئانىلارنىڭ مەسئۇلىيىتى بارلىقى ئايدىڭلىشىدۇ.

پەرزەنتلەر ئاتا - ئانىنىڭ ئىپتىخارى، پەرزەنتلىرىنىڭ ياخشى تەربىيلىنىشىگە ئەھمىيەت بېرىش ھەر بىر ئاتا ئانىنىڭ مەجبۇرىيىتى ۋە ئارزۇسى، ئەمما ئاتا ئانىلارنىڭ پەرزەنتلىرىنى تەربىلەشتە قوللىنىدىغان ئۇسۇللىرى ھەرخىل، ياخشى - توغرا بولغان ئۇسۇلنى قوللانمغاندا ئارزۇ قىلغىنىمىزنىڭ ئەكسىچە نەتىجە چىقىشى مۇمكىن. مەن بۇ يەردە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ بىر ھەدىسىنى ئەسلەپ ئۆتمەكچىمەن.

«ھەر بىر بوۋاق تۇغۇلىشىدا دىن - ئىسلام ئۇستىدە تۇغۇلىدۇ،(يەنى ئىنسان تەبىئىتىدە ئۆز رەببىنى تونۇيدىغان تۇغما سۈپەت بولىدۇ) ئەممە ئاتا - ئان تەربىسىدە يا يەھۇدى يا ناسارا ياكى بۇددىس بولۇپ يېتىشىدۇ»

بۇ ھەدىستىن شۇنى بىلۈۋېلىشىمىز مۇمكىنكى ئاتا - ئانا تەربىيسى بالىنىڭ ئۆسۈپ يېتىلىشىدە مۇھىم رول ئويناپىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن پەرزەنتلەر تەربىسىگە قاتتىق ئەھمىيەت بېرىشكە توغرا كىلىدۇ. بىز بۇ يەردە ئوقۇش يېشىدىكى پەرزەنتلىرىمىزنى تەربىيلەشكە دائىر بەزى نوقتىلاردا توختىلىمىز

مۇھاجىرەتتە ياشاۋاتقان بىز ئۇيغۇر مۇسۇلمانلىرىنىڭ پەرزەنتلىرىمىزنى ياخشى تەربىلەپ چىقىشىمىز ئاسان ئەمەس، نۇرغۇنلىرىمىزنىڭ ماددى شارائىتىمىز ياخشى ئەمەس، بىز ئاتا - ئانىلارنىڭ روھى جەھەتتىكى بېسىممىز قاتتىق ئېغىر بولۇپلا قالماي، ئوماق پەرزەنتلىرىمىزنىڭ يۈكمۇ بەك ئېغىر. چۈنكى ئۇلار ئۆزىگە يات بىر مۇھىتتا ياشاۋاتىدۇ، ئۇلارنىڭ دەرسلىرى ناھايىتى كۆپ، ئانا تىلىنى مۇكەممەل ئۆگۈنۈپ بولالماي تۇرۇپ يات بىر تىلدا تەلىم ئېلىشقا مەجبۇر قالماقتا. قۇرئان ۋە دىنى - تەلىم ئالمىسا تېخى

ئەۋلاد گۈرۈپپىسى
www.ewlat.org
www.uyghurkitap.com
ئۇيغۇرچە ماقالە، قەدىمىي ئەسەر ۋە قوليازمىلار نامېتىرى

بولمايدۇ، ئەھۋالىمىز شۇنداق. ئەمما بىز ئاتا- ئانىلار زېممىمىزدىكى ئېغىر يۈكنى كۆتۈرۈش بىلەن بىرگە پەرزەنتلىرىمىزنىڭ تەربىيىلىنىشىگە ئالاھىدە كۈچ چىقىرىشىمىزغا توغرا كېلىدۇ. پەرزەنتلەر ئاللاھنىڭ بىزگە بەرگەن ئامانىتى، بۇ ئامانەتنى ياخشى ئاسراپ- قوغدىشىمىز، ئۇلارنىڭ دىنى ۋە پەننىي بىلىملەردە ئۈتۈق قازىنىشى ئۈچۈن بارلىغىمىزنى بىغىشلىشىمىز لازىم. شۇنداق قىلالىساق ئاللاھقا ۋە ئۆزىمىزگە ھەم مىللىتىمىزگە يۈز كېلەلەيمىز.

تۈركىيە باشلانغۇچ مائارىپىدا ئاساسەن يېرىم كۈن تەخمىنەن 6 سائەت ئوقۇيدۇ، باشلانغۇچ مەكتەپ يېشىدىكى ئۆسمۈرلەرنىڭ ھەركۈنلۈك 12 سائەت ۋاقتى ئۆخلاش ئارام ئېلىشقا كەتسە، قالغان 12 سائەتنىڭ 4 سائىتىدە مەكتەپ تاپشۇرۇقلىرىنى تەكرارلىسا، 4 سائەت ۋاقتىنى تاماق ۋە ئويۇن ئوينىشقا سەرپ ئەتسە، قالغان 4 سائەت ۋاقىتتا دىنى تەلىم تەربىيەگە ئاجرىتىشقا چوقۇم كاپالەتلىك قىلىش كېرەك. بۇ ئۆسمۈرلەرگە بىراز ئېغىر كېلىشى مۇمكىن، بىراق بىز باشقىلارغا ئوخشىمايمىز، يۇرت ماكانىمىزنى باشقىلارغا تارقۇزۇپ، سەرگەردانلىق- سۈرگۈنلۈككە مەھكۇم بولغان مىللەتبىز، باشقىلار 8 سائەت ئىشلىسە بىز 10 سائەت ھەتتا ئۇنىڭدىنمۇ كۆپ ۋاقىت ئىشلىشىمىز كېرەك. بۇ جاپانى تارتماي ئامالىمىز يوق، باشقا تالاش يولىمىزمۇ يوق. كەلچىكىمىزنىڭ ئۈمۈدى بولغان پەرزەنتلىرىمىزمۇ جاپا تارتىۋاتىدۇ، ئۇلار ئويۇن- تاماشاغا ئاز، ئۆگۈنۈشكە كۆپ ۋاقىت چىقىرىشى لازىم. ئۆگۈنىشتە يەرلىك ئوقۇغۇچىلار بىلەن تەڭ مېڭىش ئۈچۈن كۆپ تېرىشىشى كېرەك. ئانا تىلىنى مۇكەممەل ئۆگۈنۈش ئۈچۈن ئائىلىسىدە چوقۇم ئانا تىلىدا پاراڭلىشىشى لازىم، ئاتا- ئانىلارنىڭ بۇنىڭغا ئىنتايىن كۆڭۈل بولىشى شەرت. مەكتەپتە تۈركچە، ئائىلىدە ئانا تىلىدا سۆزلىشىش ئوقۇغۇچىلارغا مەلۇم بىسىم- قېينچىلىقلارنى توغدۇرىشى تەبئىي، پەرزەنتلىرىمىزنى ئۆز ئانا تىلىدا- ئۆز مىللىي ئۆرپ- ئادەتلىرىنى تونىغان ھالدا تەربىيەلەش بەكمۇ مۇھىم. ئالدىمىزدا ھەممىدىن مۇھىم بولغان بىر نوقتا بار، ئۇ بولسىمۇ ئاللاھنى تونۇيدىغان دىنىنى توغرا چۈشەنگەن، ھەمدە باشقىلارغا توغرا چۈشەندۈرەلەيدىغان، مىللەت ۋە جەمىيەتكە يارامليق پەرزەنتلەرنى يېتىشتۈرۈشتۇر. بۇ ھەر بىرىمىزنىڭ باش تارتىپ بولالمايدىغان قەرزىمىز ۋە مەجبۇرىيىتىمىز. باللارغا ئىمانىنى ئاللاھ ۋە رەسۇلۇللاھنى تونۇتۇشنى كىچىك ۋاقتىدىن باشلاش كېرەك. بىزنىڭ ماۋزۇيىمىز ئوقۇش يېشىدىكى باللار ھەققىدە بولغانلىقى ئۈچۈن بۇ نوقتىدا كۆپ توختالمايمىز

پەرزەنتلىرىمىزنىڭ دىنى تەلىم تەربىيىسىنى ئائىلىدە ئۆزىمىز ئېلىپ بارساقمۇ ياكى مەكتەپ مەدرەسە- كۇرسلاردا تەربىيەلىسەكمۇ بولىدۇ. يۇقىرىدا ئېيتقىنىمىزدەك كۈنلىكى 4 سائەت، پەقەت ئىمكانىيەت بولمىغاندا 2 سائەت دىنى تەلىم بىلەن شۇغۇللىنىشنى ئەملىگە ئاشۇرىشىمىز لازىم. پەرزەنتلىرىمىز ئومۇمەن 7 يېشىدا مەكتەپكە بارىدۇ، بىز مۇشۇ ۋاقىتتىن باشلاپ، دىنى تەلىم تەربىيەنى چىڭ تۇتىشىمىز پىلانلىق ھالدا تەربىيىلى- شىمىز، پەرزەنتلىرىمىزنىڭ قىزىقىشى، ئەستە تۇتۇش قابىلىيىتى، زېھنى

قۇۋۋەتتى قاتارلىق ئاممىلارنى ئىنچىكىلىك بىلەن كۆزىتىشىمىز لازىم. دىنىمىز تەلىم تەربىيىنى ناھايىتى چىڭ تۇتۇشنى تەشەببۇس قىلىدۇ، مەيلى دىنى ئىلىم مەيلى پەننى ئىلىم مەيلى شەرئى ئىلىم مەيلى تەبىئەت ئىلمى بولسۇن ھەممە ئىلمىگە ئوخشاشلا جىددى قارايدۇ. بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ «ئىلىم ئۆگۈنۈش ھەر بىر(ئەر ئايال)مۇسۇلمانغا پەرزدۇر» دېگەن ھەدىسى يېتەرلىكدۇر.

بىز ياشاۋاتقان بۇدەۋردە دىن دۇشمەنلىرى، ئىسلامنىڭ نۇرىنى ئۆچۈرۈش

ئۈچۈن بارلىق ھىيلە-نەيرەڭ ۋەسۋىقەستلىك شۇم پىلانلىرىنى ئىشقا سىلىپ قەلبىمىزدىن دىن-دىيانەتنى، قۇرئان ۋە شەرىئەتنى، ئەقىدە ۋە قىممەت قارىشىمىزنى سۇپۇرۇپ تاشلاپ، تولۇق مۇستەملىكە ھالىتىگە قايتۇرۇش ئۈچۈن ۋاستە تاللىماي تىرىشىۋاتىدۇ. ئۇممەتنىڭ بىر پارچىسى بولغان بىز ئۇيغۇر مۇسۇلمانلىرىنىڭ ئەھۋالىمىز تولىمۇ خەتەرلىك. ۋەتىنىمىزدىكى قېرىنداشلىرىمىز قېرىلماقتا، يوقلىشقا مەجبۇر قىلىنماقتا. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز ۋەتىنىمىزنىڭ كەلگۈسى قۇرغۇچىلىرى-ساھىپلىرى بولغان پەرزەنت-لىرىمىزنى قۇرئان، تەۋھىد، ئەقىدە-ئېتىقاد ۋە شەرىئەت ئىلمى ۋە تۇرلۈك ئىلغار پەننى بىلىملەر بىلەن قوراللاندۇرۇپ، كەلگۈسىدە ۋەتىنىگە ئىگە چىقالايدىغان، ۋەتىنىنى ئازات قىلىشنى بۇرچۇم ۋە مەجبۇرىيىتىم دەپ بارلىغىنى بىغىشلىيالايدىغان ئەۋلات يېتىشتۇرىشىمىز بىزنىڭ گەردىنىمىزگە يۈكلەنگەن مەجبۇرىيەتتۇر.

ئاللاھ تائالا بىزگە مۇقەددەس كىتابى-قۇرئان كەرىمنى بېرىپ بىزنى شەرەپلىك ئۇممەت قىلدى، قۇرئان ئىلىملەرنىڭ مەنبەئى، شەرىئىتىمىزنىڭ ئاساسى دۇنيا ئاخىرەتلىك سائادەتكە باشلايدىغان نۇرلۇق چىراق. پەرزەنتلىرىمىزگە دىنى تەلىمنى قۇرئاندىن باشلايمىز ئەلبەتتە. پەرزەنتلىرىمىز ئەڭ كېچىككەندە 10ياشقا كىرىشتىن بۇرۇن قۇرئاننى ئۆلچەملىك تىز ئوقۇشنى ئۆگۈنۈپ بولىشى كېرەك. شۇنداقلا نامماز قائىدە-يوسۇنلىرى، ئىسلامنىڭ ئاساسلىرى، ئىسلامى ئەدەپ ئەخلاق... قاتارلىق ئىلىملاردىن خەۋەردارىبولىشى لازىم. ئەگەر پەرزەنتىمىزنىڭ مەكتەپتە ئوقۇپ تۇرۇپ كالامۇللاھنى ھېپزى قىلىشنى ئارزۇ قىلساق، سەككىز يىللىق پىلان تۇزۇپ ئوتتۇرا مەكتەپنى پۈتتۈرۈش بىلەن بىرگە، قۇرئاننى يادلاپ بولىشنى ئەمەلگە ئاشۇرۇشىمىز مۇمكىن. بىر ئوقۇغۇچى ھەر ھەپتە 5 كۈن بۇيىچە ھەر كۈنلىكى 1\4 بەت (بىر سەھىپىنىڭ تورتتەن بىرى) قۇرئاننى يادقا ئالسا 80 كۈندە بىر پارا يادلاپ بولىدۇ. بىر يىلدا 4 پارا يادلاپ پىششىق تەكرارلىيالايدۇ، مۇشۇ ئۇسۇلنى قوللانغاندا 8 يىلدا ھەم تولۇق ئوتتۇرا مەكتەپنى ھەمدە قۇرئاننى تولۇق يادلاپ، بىر كۈندە(بىر ئولتۇرۇشتا) 30 پارا قۇرئاننى ئوقۇپ تىڭشىتىشنى ئەمەلگە ئاشۇرغىلى بولىدۇ. ياكى ئوقۇغۇچىنىڭ ئەمەلى ئەھۋالغا قارىتا پىلان تۇزسەمۇ بولىدۇ. ۋاقىت ئالتۇندىنمۇ قىممەتلىك نېئمەت، بۇ نېئمەتنىڭ قەدرىگە يېتەيلى.